

Tiedote LIITU-HBSC 2022-tutkimuksesta

Hyvä koululainen!

Koulusi on mukana opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa Lasten ja nuorten liikunta- ja terveyskäyttäytyminen Suomessa 2022 (LIITU-HBSC) -tutkimuksessa. LIITU-HBSC-tutkimuksen tarkoituksena on koota tietoa suomalaisten lasten ja nuorten liikkumisesta, liikuntakäyttäytymisestä, kuten liikuntaaktiivisuudesta, paikallaanolosta, unesta, mielenhyvinvoinnista (ml. yksinäisyys), sekä sosiaalisen median käytöstä. Näitä tarkastellaan suhteessa yksilötason (mm. liikuntamotiivit- ja arvot, koulumenestys, terveyden lukutaito) ja ympäristötason tekijöihin (mm. perhe, kaverit, urheiluseurat).

Tutkimus tullaan toistamaan neljän vuoden välein, jolloin saadaan kansallista tietoa vastaavan ikäisten lasten ja nuorten liikunta- ja terveyskäyttäytymisestä ja sen muutoksista eri vuosina.

Keväällä 2022 koulussasi toteutetaan oppitunnilla täytettävä verkkokysely sekä liikkumisen, paikallaanolon ja unen mittaukset liikemittarilla.

Kyselyn toteuttamisesta vastaa Jyväskylän yliopiston Terveiden edistämisen tutkimuskeskus apulaisprofessori Sami Kokon johdolla. Osallistuessasi LIITU-HBSC-tutkimuksen kyselyyn, täytät internetpohjaisen liikunta- ja terveyskäyttäytymistä koskevan kyselyn oppitunnilla. Kyselyn alussa kuvataan tutkimuksen tarkoitus ja aineiston käyttö (tietosuojailmoitus) sekä suostumuksesi kyselyyn osallistumisesta, rastita Suostun osallistumaan LIITU2022-tutkimuksen kyselyyn -ruutu. Lomake aukeaa vain suostumuksen antaneille. Kyselylomakkeet täytetään nimettöminä.

Liikemittarimittauksista vastaa UKK-instituutti johtaja Tommi Vasankarin johdolla.

Mikäli osallistut myös liikemittarimittaukseen, sinua pyydetään kyselyn alussa kirjaamaan sinulle ilmoitettava henkilökohtainen tutkimustunnukseksi, jonka avulla kysely- ja liikemittariaineisto yhdistetään toisiinsa.

Liikemittaria käytetään yhden viikon (7 vrk) ajan. Valveilla ollessa mittaria pidetään kuminauhavyössä lantiolla ja nukkumaan mennessä se siirretään erilliseen rannekkeeseen. Mittaria ei pidetä saunassa, suihkussa tai uudessa. Suklaapalan kokoinen mittari rekisteröi erilaisen liikkumisen ja sen tehon, paikallaanolon eri muodot ja siihen käytetyn ajan sekä unen määrän. Mittari ei häiritse liikkumistasi tai untasi, eikä siitä aiheudu sinulle minkäänlaista terveydellistä haittaa. Tutkimusavustaja tai opettaja opastaa sinulle mittarin käytön oppitunnilla, ja saat siihen myös kirjallisen ohjeen. Viikon mittausaika alkaa opastustilanteesta. Viikon kuluttua palautat mittarin kouluun opettajalle tai tutkimusavustajalle, jolloin myös mittausaika päättyy. Myöhemmin saat henkilökohtaisen yhteenvedon liikkumisestasi, paikallaanolestasi ja unestasi mittausviikon ajalta. Yhteenvedot toimitetaan koululle suljetuissa kirjekuorissa.

Tutkimuksen toteutuksessa kiinnitetään erityistä huomiota osallistujien terveysturvallisuuteen. Liikemittarit pyyhitään desinfiointiaineella sekä vyöt ja rannekkeet pestään miedolla pyykinpesuaineella ennen oppilaille luovuttamista. Tutkimusavustaja käyttää kertakäyttöisiä suojakäsineitä sekä suun- ja nenäsuojusta puhdistuessaan mittareita. Liikemittareiden jakotilaisuudet toteutetaan koronapandemiaan liittyvät viranomaisohjeistukset ja mahdolliset oppilaitoskohtaiset rajoitukset huomioiden.

LIITU-aineistosta julkaistaan peruseräraportti, jolla on merkittävä kansallinen arvo. Lisäksi osaa aineistosta käytetään Maailman terveysjärjestön (WHO) 50 maata kattavassa raportissa. Tutkimustuloksia julkaistaan niin kansallisissa kuin kansainvälisissä tiedejulkaisuissa, mutta myös liikunta-alan ammattilehdissä sekä käytännön toimijoiden koulutusseminaareissa ja vastaavissa tilaisuuksissa. Tulokset esitetään ryhmätasolla ja raportoidaan niin, ettei niistä voi tunnistaa yksittäisiä tutkimukseen osallistujia.

Tutkittavan oikeudet

Koulusi rehtori on antanut luvan tutkimuksen tekemiseen koulussasi, ja Jyväskylän yliopiston eettinen toimikunta on antanut tutkimuksesta puoltavan lausunnon. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Voit keskeyttää tai peruuttaa osallistumisesi milloin tahansa syytä ilmoittamatta. Tutkimuksesta, siitä kieltäytymisestä tai osallistumisen keskeyttämisestä tai peruuttamisesta ei aiheudu sinulle mitään haittaa. Tutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu kuluja.

Ennen liikemittarimittauksiin osallistumista huoltajasi on täytettävä sähköinen suostumuslomake. Ilman täytettyä suostumusta et voi osallistua liikemittauksiin. Mikäli olet täyttänyt 15 vuotta, voit täyttää suostumuslomakkeen myös itse. Ohjeet suostumuksen täyttämiseen ovat tämän kirjeen mukana olevassa Huoltaja-tiedotteessa. Suostumus pitää olla täytettynä ennen mittauksen aloittamista. Suostumuslomakkeessa kysytään nimi- ja osoitetietosi sekä henkilötunnuksesi, jotta tutkimustuloksiin voidaan myöhemmin yhdistää myös sairauksia ja niiden hoitoa koskevia rekisteritietoja. Nimitietoja käytetään mittareiden takaisin keruussa sekä henkilökohtaisen liikemittaripalautteen välittämisessä. Nimi- ja osoitetiedot poistetaan aineistoista, kun liikemittarit on saatu takaisin, palautteet toimitettu ja kun osoitetieto on linkitetty liikkumisympäristöä kuvaavaan Suomen ympäristökeskuksen paikka-tietoaineistoon. Henkilötunnukset säilytetään UKK-instituutissa luottamuksellisesti hyvän tieteellisen käytännön ja säädösten mukaisesti.

Kyselyaineistot arkistoidaan Jyväskylän yliopistossa ja liikemittariaineistot käsitellään ja säilytetään UKK-instituutissa luottamuksellisesti käyttäjätunnuksen ja salasanan takana. Aineistot analysoidaan ja raportoidaan laajempina kokonaisuuksina ilman henkilötietoja, analyysissä käytetään tutkimustunnuksia.

Mikäli sinä tai huoltajasi haluatte lisätietoa tutkimuksesta, vastaamme mielellämme kysymyksiinne.

Ystävällisin terveisin,

Sami Kokko

tutkimuksen johtaja
apulaisprofessori, TtT
Liikuntatieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto

Tommi Vasankari

UKK-instituutin johtaja
LT, professori

MAHDOLLISET TIEDUSTELUT

Kyselyyn liittyen:

Leena Martin, projektitutkija,
TtM, Liikuntatieteellinen tiedekunta, Jyväskylän yliopisto
leena.l.martin@ju.fi puh. 050 475 4274

Liikemittauksiin liittyen:

Tiina Inkovaara, tutkimussihteeri, UKK-instituutti
tiina.inkovaara@ukkinstituutti.fi puh. 050 594 6170